

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากท่าน ผศ.ดร.วรวรรณ อุบลเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์สุทัศน์ แก้วคำ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่อนุเคราะห์ให้คำปรึกษา ผศ.ดร.วิมลมาศ ปฐมวณิชกุล ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และ ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล ที่ได้แนะนำแนวทางที่ดี ที่ถูกต้องในด้านเนื้อหาให้ครอบคลุมและเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ดร.อุรสา พรหมทา อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม นายมนตรี นครชัยกุล ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านนาข้าท่า และนางสมควร จำเริญพัฒนา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนลำปา่ววิทยาคม ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้จนมีความถูกต้องสมบูรณ์สำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพนม เขต 2 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพนม เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

ความสำเร็จเกิดขึ้นด้วยการสนับสนุนและการให้กำลังใจจากบิดา มารดา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษา สาขาการบริหารจัดการการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยลัยราชภัฏมหาสารคาม ทุกท่านที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและให้ความรัก ความอบอุ่นและขอบูชาพระคุณอาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยให้มีความรู้ ความตั้งใจ และความวิริยะอุตสาหะทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี

ภานุวัฒน์ ภูมิผักแว่น

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฎ
สารบัญภาพภาคผนวก	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
หลักการและแนวคิดที่สำคัญเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	11
ความหมายของแหล่งเรียนรู้	11
ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้	13
ความเป็นมา แนวคิด และหลักการในการจัดแหล่งเรียนรู้	20
ประเภทของแหล่งเรียนรู้	31
ปัจจัยสำคัญของการบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	39
การบริหารแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	40
การวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้	44

หัวข้อ	หน้า
การดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้	48
การตรวจสอบติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้	51
การประเมินผลการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้	52
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
งานวิจัยในประเทศ	60
งานวิจัยต่างประเทศ	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
ระยะที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	76
ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา	
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2	78
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	78
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การสร้างเครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สัญลักษณ์	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระดับการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครพนม เขต 2	82
ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2	90
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	97
สรุปผลการวิจัย	97
อภิปรายผลการวิจัย	100
ข้อเสนอแนะ	106
บรรณานุกรม	108
ภาคผนวก	113
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม / แบบสัมภาษณ์	114
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล	125
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ	128
ภาคผนวก ง รายชื่อกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์	132
ภาคผนวก จ ภาพกิจกรรมในการสัมภาษณ์	134
ภาคผนวก ฉ การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องและการหาค่าความเที่ยงของ แบบสอบถาม	137
ประวัติผู้วิจัย	143

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การบริหารแหล่งเรียนรู้ตามวงจรเคมีง	42
2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	71
3	รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	72
4	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	81
5	ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้าน	82
6	ค่าเฉลี่ยรายด้านและรายชื่อ การวางแผนแหล่งเรียนรู้	83
7	ค่าเฉลี่ยรายด้านและรายชื่อ การดำเนินงานแหล่งเรียนรู้	85
8	ค่าเฉลี่ยรายด้านและรายชื่อ การตรวจสอบ ติดตาม การใช้แหล่งเรียนรู้	87
9	ค่าเฉลี่ยรายด้านและรายชื่อ การประเมินผลแหล่งเรียนรู้	89

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
2 ขั้นตอนในการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา	21
3 การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	41
4 การบริหารแหล่งเรียนรู้ตามวงจรเคมมิ่ง	43

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

1	ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม เรื่อง การดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2	138
2	คำอธิบายจำแนกและความเชื่อมั่นเรื่อง การดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2	140

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
1 สัมภาษณ์ครู โรงเรียนบ้านนาน้อย	135
2 สัมภาษณ์ครูและผู้บริหาร โรงเรียนบ้านนาน้อย	135
3 สัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ประธานกรรมการสถานศึกษา และ ประธานนักเรียน โรงเรียนบ้านดอนกลาง อ.บ้านแพวง จ.นครพนม	136

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY